

Odpowiedź na skargę zbiorową dotyczącą domniemanego naruszenia przez Włochy unijnych przepisów dotyczących niedyskryminacji i ochrony nauczycieli zatrudnionych na czas określony – pismo zamykające sprawę

Numer referencyjny: CHAP (2021)03439

Komisja Europejska otrzymała wiele skarg dotyczących nieuznawania historii zatrudnienia nauczycieli w *scuole paritarie* (akredytowanych szkołach prywatnych) do celów ustalenia ich grupy zaszeregowania przy podejmowaniu przez nich zatrudnienia w szkołach państwowych na czas nieokreślony. Innymi słowy, nie uwzględnia się ich stażu pracy w akredytowanej szkole prywatnej.

Skarżący wskazują, że włoski system edukacji obejmuje szkoły państwowe oraz akredytowane szkoły prywatne. Jedną z kategorii tych akredytowanych szkół prywatnych są *scuole paritarie*, czyli szkoły płatne, które realizują państwowy program nauczania. Akredytację przyznaje się szkołom niepaństwowym, które się o nią ubiegają, o ile spełniają one pewne określone przez państwo warunki, na przykład w odniesieniu do kwalifikacji nauczycieli. Pracodawcą nauczycieli w tych przypadkach nie jest państwo, lecz szkoła prywatna.

Mimo że doświadczenie zdobyte w niektórych kategoriach akredytowanych szkół prywatnych, takich jak *scuole pareggiate* i *scuole parificate*, jest uznawane do celów zawierania umów o nauczanie na czas określony i ustalenia grupy zaszeregowania nauczycieli zatrudnionych następnie w szkołach państwowych, skarżący wskazują, że zgodnie z art. 485 dekretu ustawodawczego nr 297 z dnia 16 kwietnia 1994 r. przy ustalaniu grupy zaszeregowania nowo zatrudnionych nauczycieli przychodzących ze *scuole paritarie* włoskie Ministerstwo Edukacji nie uznaje takiego doświadczenia.

Komisja zarejestrowała otrzymane skargi w centralnym programie rejestracji skarg pod numerem referencyjnym CHAP (2021)03439.

Zważywszy na znaczną liczbę skarg otrzymanych w przedmiotowej sprawie, w celu szybkiego udzielenia odpowiedzi i poinformowania wszystkich zainteresowanych stron, a także z uwagi na potencjalnie szerszy interes publiczny w kwestii poruszanej przez skarżących, Komisja publikuje niniejsze potwierdzenie otrzymania skargi oraz pismo poprzedzające zamknięcie sprawy na [przeznaczonej do tego stronie internetowej w portalu „Europa”](#).

W odpowiedzi na pismo poprzedzające zamknięcie sprawy niektórzy skarżący przedłożyli w dniu 16 listopada 2021 r. nagranie wideo.

W dniu 17 listopada 2021 r. niektórzy skarżący przedłożyli ponadto pismo, w którym ponownie przedstawili powody, dla których uważają, że Włochy naruszyły prawa nauczycieli.

Argumenty przedstawione we wspomnianym nagraniu wideo z dnia 16 listopada 2021 r. i w piśmie z dnia 17 listopada 2021 r. są podobne do argumentów zawartych w pierwotnych skargach, a mianowicie:

1. Argument, że fakt nieuznawania historii zatrudnienia nauczycieli w *scuole paritarie* (akredytowanych szkołach prywatnych) do celów określenia ich grupy zaszeregowania przy podejmowaniu przez nich zatrudnienia w szkołach państwowych na czas nieokreślony stanowi naruszenie klauzuli 4 porozumienia ramowego zawartego w załączniku do dyrektywy w sprawie pracy na czas określony (dyrektywa 99/70/WE).

2. Argument, że fakt nieuznawania historii zatrudnienia nauczycieli w *scuole paritarie* (akredytowanych szkołach prywatnych) do celów określenia ich grupy zaszeregowania przy podejmowaniu przez nich zatrudnienia w szkołach państwowych na czas nieokreślony stanowi naruszenie przepisów dyrektywy 2000/78/WE.

3. Argument, że fakt nieuznawania historii zatrudnienia nauczycieli w *scuole paritarie* (akredytowanych szkołach prywatnych) do celów określenia ich grupy zaszeregowania przy podejmowaniu przez nich zatrudnienia w szkołach państwowych na czas nieokreślony stanowi naruszenie przepisów dyrektywy 2006/54/WE.

4. Argument, że fakt nieuznawania historii zatrudnienia nauczycieli w *scuole paritarie* (akredytowanych szkołach prywatnych) do celów określenia ich grupy zaszeregowania przy podejmowaniu przez nich zatrudnienia w szkołach państwowych na czas nieokreślony jest niezgodny z orzecznictwem TSUE w sprawie C-677/16 Montero Mateos.

Analiza prawna czterech argumentów przedstawionych przez skarżących

1. W odniesieniu do przestrzegania klauzuli 4 porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony (dyrektywa 99/70/WE)

Dwa główne cele porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony¹ dotyczą tego, aby pracowników zatrudnionych na podstawie umów na czas określony nie dyskryminowano w nieuzasadniony sposób oraz aby zapobiegać zawieraniu kolejnych umów na czas określony przez tego samego pracodawcę z tym samym pracownikiem w odniesieniu do tej samej pracy, a w przypadku nadużyć stosować kary.

Klauzula 4 porozumienia ramowego zakazuje pracodawcom traktowania pracowników zatrudnionych na czas określony mniej korzystnie niż pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony w odniesieniu do warunków zatrudnienia, chyba że zróżnicowane traktowanie można uzasadnić obiektywnymi powodami. Klauzula ta nie ma jednak zastosowania do dyskryminacji pod względem warunków zatrudnienia różnych kategorii pracowników zatrudnionych na czas określony.

W wiadomości wideo skarżący twierdzą, że zasada niedyskryminacji została naruszona w tym sensie, że lata służby przepracowane na podstawie umów o pracę na czas określony są uznawane – do celów ustalenia grupy zaszeregowania i do celów mobilności – w przypadku nauczycieli zatrudnionych w szkołach państwowych, ale nie w przypadku nauczycieli szkół prywatnych akredytowanych przez państwo, którzy następnie podejmują zatrudnienie w szkołach państwowych na podstawie umowy na czas nieokreślony.

Skarżący twierdzą zasadniczo, że fakt nieuznawania historii zatrudnienia nauczycieli w *scuole paritarie* (akredytowanych szkołach prywatnych) do celów określenia ich grupy zaszeregowania przy podejmowaniu przez nich zatrudnienia w szkołach państwowych na czas nieokreślony stanowi naruszenie klauzuli 4 porozumienia ramowego.

¹ Porozumienie ramowe w sprawie pracy na czas określony, zawarte w dniu 18 marca 1999 r., załączone do dyrektywy Rady 99/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC), Dz.U. L 175 z 10.7.1999, s. 43.

Odnoszą się oni w szczególności do wytycznych właściwego układu zbiorowego pracy, które wykluczają uwzględnienie wcześniejszych lat pracy odbytych w *scuole paritarie* na podstawie art. 485 dekretu ustawodawczego 297/94, który odnosi się do równoważności między szkołami państwowymi, *scuole pareggiate* i *scuole parificate* (jednak nie *scuole paritarie*). *Scuole paritarie* nie istniały w 1994 r. Dekretem z mocą ustawy nr 250/2005 ustanowiono *scuole paritarie* jako jeden rodzaj (akredytowanych) szkół niepaństwowych, który obejmowałby poprzednie kategorie (akredytowanych) szkół niepaństwowych (*scuole autorizzate*, *pareggiate*, *parificate* i *scuole legalmente riconosciute*).

W niniejszej sprawie dokonuje się porównania między nauczycielami zatrudnionymi na czas określony w szkole państwowej a nauczycielami zatrudnionymi na czas określony w akredytowanych przez państwo szkołach prywatnych, a także między nauczycielami zatrudnionymi na czas określony w *scuola paritaria* a nauczycielami zatrudnionymi na czas określony w *scuola pareggiata* i *scuola parificata*.

Odmiennego traktowania nauczycieli zatrudnionych na czas określony w zależności od tego, czy pracodawca jest szkołą państwową, czy szkołą prywatną akredytowaną przez państwo, nie objęto zakresem stosowania porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony.

Ponadto do celów stosowania klauzuli 4 porozumienia ramowego odmienne traktowanie musi wynikać wyłącznie ze statusu pracownika zatrudnionego na czas określony. Nie jest tak w sytuacji opisanej przez skarżących, ponieważ zarówno w przypadku nauczycieli zatrudnionych na czas określony, jak i nauczycieli zatrudnionych na czas nieokreślony w *scuole paritarie* nie uwzględnia się stażu pracy nabytego w tych szkołach przy podejmowaniu przez nich zatrudnienia w szkołach państwowych na czas nieokreślony.

Komisja stwierdza zatem, że sytuacja skarżących nie wchodzi w zakres stosowania porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony zawartego w załączniku do dyrektywy 99/70/WE.

2. W odniesieniu do przestrzegania przepisów dyrektywy 2000/78/WE

Skarżący twierdzą, że nauczyciele w niepewnej sytuacji zatrudnienia są traktowani w różny sposób w *scuole paritarie* i w szkołach państwowych, choć obie te kategorie należą do krajowego systemu nauczania i podlegają takim samym zobowiązaniom prawnym i umownym. Według skarżących stanowi to naruszenie przepisów dyrektywy 2000/78/WE.

Dyrektywa 2000/78/WE zakazuje jednak dyskryminacji ze względu na szereg wyczerpująco wyliczonych powodów, a mianowicie religię, wiek, niepełnosprawność i orientację seksualną. Z informacji dostarczonych przez skarżących nie wynika, aby w niniejszej sprawie miała miejsce dyskryminacja z wyżej wymienionych powodów.

3. W odniesieniu do przestrzegania przepisów dyrektywy 2006/54/WE

Skarżący twierdzą, że doszło do naruszenia zasady równości wynagrodzeń za jednakową pracę, określonej w art. 141 traktatu amsterdamskiego i w dyrektywie 2006/54/WE. Nauczyciel zatrudniony na czas nieokreślony w szkole państwowej, którego praca wykonana po zatrudnieniu na czas nieokreślony oraz lata pracy na czas określony

w szkołach państwowych zostały uznane, zostanie zaszeregowany do grupy zaszeregowania odpowiadającej stażowi pracy, natomiast nauczyciel zatrudniony na czas nieokreślony w szkole państwowej, który świadczył pracę jako nauczyciel zatrudniony na czas określony w *scuola paritaria*, znajdzie się w niższej grupie zaszeregowania, ponieważ jego wcześniejsze doświadczenie nie będzie brane pod uwagę, nawet jeśli pracował dłużej.

W skargach stwierdzono, że stanowi to naruszenie zasady równości wynagrodzeń za jednakową pracę, zapisanej w dyrektywie 2006/54/WE.

Dyrektywa 2006/54 i art. 157 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej² zakazują jednak jedynie dyskryminacji między mężczyznami i kobietami. Nie zakazują one dyskryminacji ze względu na motyw podniesiony w skardze. Ponadto skarżący nie twierdzą, że istnieje pośrednia dyskryminacja między mężczyznami i kobietami w sytuacji, której dotyczy ich skarga (na przykład ze względu na znacznie większą liczbę nauczycieli pochodzących ze *scuola paritaria* będących nauczycielami danej płci).

4. W odniesieniu do stanowiska TSUE w sprawie C-677/16 Montero Mateos

W sprawie C-677/16 Montero Mateos TSUE orzekł, że:

„Klauzulę 4 pkt 1 porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony z dnia 18 marca 1999 r., zawartego w załączniku do dyrektywy Rady 1999/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC), należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, w którym nie przewidziano żadnej wypłaty odprawy pracownikom zatrudnionym na podstawie umów o pracę na czas określony zawartych w celu tymczasowego objęcia stanowiska pracy podczas procedury rekrutacyjnej lub procedury dotyczącej awansu prowadzonej w celu definitywnego objęcia wspomnianego stanowiska, takich jak rozpatrywana w postępowaniu głównym umowa interinidad, z upływem okresu, na jaki zawarto te umowy, podczas gdy odprawa jest przyznawana pracownikom zatrudnionym na czas nieokreślony z tytułu rozwiązania ich umowy o pracę z obiektywnej przyczyny.”.

Okoliczności faktyczne tej sprawy dotyczą ustawodawstwa krajowego w Hiszpanii, które nie przewiduje żadnej wypłaty odprawy pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę na czas określony zawartej w celu tymczasowego objęcia stanowiska podczas procedury rekrutacyjnej lub procedury dotyczącej awansu prowadzonej w celu definitywnego objęcia wspomnianego stanowiska, po upływie okresu, na jaki umowa ta została zawarta, podczas gdy odprawa przysługuje pracownikom zatrudnionym na czas nieokreślony w przypadku rozwiązania ich umowy o pracę z przyczyn obiektywnych.

Sprawa ta, dotycząca wypłaty odprawy, nie jest związana z zarzutem przedstawionym przez skarżących, który jest zarzutem dotyczącym nieuwzględnienia stażu pracy.

Wniosek

² Który zastąpił poprzedni art. 141 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Zarzut nie jest objęty zakresem stosowania prawa Unii.

Jeżeli skarżący są zdania, że praktyka ta stanowi naruszenie prawa włoskiego, mogą dochodzić swoich roszczeń przed sądem krajowym.

Skarżący wspomnieli, że sprawa została już wniesiona do Trybunału Konstytucyjnego, który, według skarżących, orzekł w wyroku z dnia 30 lipca 2021 r., że „nie jest niezgodna z prawem sytuacja, w której praca na czas określony w szkołach prywatnych akredytowanych przez państwo nie jest brana pod uwagę do celów odtworzenia ścieżki kariery w szkołach państwowych”. W tym kontekście organy krajowe, w tym sędziowie krajowi, zachowują wyłączną kompetencję do oceny, czy obecna sytuacja jest dyskryminująca, i do przyznawania odpowiednich środków zaradczych.

W związku z powyższym Komisja zamyka przedmiotową skargę.